Ч. 124. Чернівції, четвер дня 24. жовтня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Vade mecum — п. Белеєви.

Львівска народовецка „Народна Рада“ розіслала квестіонар в справі послїдних вибор'в до галицкого сойму, в котрім після точок просить о відповідь, що саме зложилось на наші неудачі? Відповіди на сей квестіонар містить тепер час-до-часу львівске „Діло“ в формі „дописий“ про вибори.

Що-ж, квестіонар сам по собі річ добра. Коли-б „Народна Рада“ займала ся дійстно веденем систематичної, справді після обдуманих точок, а притім витревалої, політичної акциї, то квестіонар такий був би на місци: відповіди на такий квестіонар могли-б „Народній Раді“ вказати ту і там чи-то недостачі, чи-то потреби дальшого доповненя, скріпленя або розширеня дотеперішної діяльности. Але так як тепер — є ті, міщені на вдивовижу усього сьвіта в „Ділї“ відповіди хиба лише образом всеї великої бездарности й безрадности теперішної народовецкої „Народної Ради“. Віє з них розкладом сего живого — політичного трупа. Виглядає оно зовсім так, як коли-б енерали, що сиділи весь час з заложеними руками, а ні — то хиба ту і там прохожувались та так собі дещо балакали, нараз — по пораженю — розсилали квестіонар до офіцирів та воїнів про причини пораженя! Гарні енерали!! Який квестіонар — такі й відповіди. Переважно зачинають ся они нарікане м на брак орґанізациї (!), але головну часть їх становить без виємки опис всяких виборчих, правительственних та паньских „штучок“. Штучки ті називає „Діло“ патетично „виборчим пеклом“. Та ми не такі патетичні: в „штучках“ сих — можливих в переважній їх части хиба еще лише у нас, штучках — незвичайно одностайних і примітивних, — в штучках сих видимо ми лише один доказ більше цілого народовецкого теперішного безголовя.

Отже до одної з таких відповідий на квестіонар „Народної Ради“ причіпив п. Белей свої ліричні розумованя на темат: чому се оті погані аґітатори так розпинають ся за всякими правительственними та паньскими кандидатами?!... П. Белеєви було-б, розуміє ся, меньше дивно, коли-б ті аґітатори розпинали ся от так за ним, п. Белеєм, — він же чоловік такий добрий!... ну, і спосібний. Пождім. Може аґітатори й покинуть правительство та дїдичів, а ввійдуть в себе та навернуть ся до пп. Белеїв, Романчуків, Нагірних і п. народовецких політиків. Та п. Белей не ограничив ся на таких ліричних роздумуванях, він причіпив до них ще й „науку“ — нашій „Буковинї“! „от де, „Буковино“, причини лиха, в сїм виборчім „пеклї“, а не в недостачі орґанізациї, як-от ти про неї все щось белендиш“... От-так учить „Буковину“ п. Белей. Ми п. Белея учити не будемо. Се-ж доказана від віка правда, що печі і - деревяної колоди ніхто нічого не в силї научити. Тим меньшу охоту маємо учити такого чоловіка, та ще редактора (!) „політичної“ часописи, що штукуючи надіслані статї своїми мудрощами забуває, що навіть в саме тих статях говорить ся паки і паки про недостачу орґанізациї, про орґанізоване в послїдній хвили і т. п., яко про важні причини неудач!! Та найде ся ачей між народовцями поза п. Белеєм дехто, що зволить спокійно розважити се, що ми єму оттут відповімо. А може замітки ті не останутьбез впливу й на „Народну Раду“ й на тих, що опікують ся теперішним „Ділом“.

Адже нарікання на теперішне „Діло“ дають ся чути не від нинї, і то прямо з самого народовецкого табору!

2)

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Написав Теодот Галїп.

(Дальше).

— То у вас є друг: О, то ви щасливі! А ви менї про се й не казали! — говорила панна Ірина, забуваючи, що Білецкий доси не мав коли їй про се казати. Вони обоє знали ся всего два місяцї і були лишень два рази вкупі, раз у Ірининих родителїв, а раз у їх сусїдів на забаві. Не було ту коли розбалакати ся про бічних людий!

— Коли будете з вашим другом, скажіть єму, що він є і моїм приятелем... хоч я єго може й не знаю.

— Кирило Самсонюк — доповнив Білецкий.

— Самсонюк? Доси не чула. Але імя гарне. Десь певно такий силач як той Самсон, що, що...

— А вже-ж, і сподобав ся би вам, панно Ірино. Жвавий хлопець —

— Я головно люблю розумних людий — сказала панна.

— Зрештою, по що те балаканє? Або лишайте ся або йдїть! — сказала вона нїби сердито, по дитинячому помахуючи на Білецкого рученятами, немов се вона заганяла кури в курник. Білецкий зітхнув.

— Ну, то йду! — сказав він і поклавши довгий поцїлунок на Іринину ручку, вийшов.

На ґанку мусїв він ще привитати ся з протопопою, котрий тут все ще очікував обіда. Протопопа привитав молодика, своїм звичаєм, здержливо, але щиро.

— А що, минули вакациї? До школи кличуть! — Але правда, я забув, що у вас, академиків, нема шкільного примусу.

— А все таки треба вчащати, особливо в кого, як от у мене, іспит перед очима.

— Ага, ви сего року маєте здавати іспит... перший?

— Так єсть, перший. — Білецкий трохи не додав: — жаль! — І справдї, для него було дуже кепско, що він ще не мав жадного унїверситетского іспиту. — Такому недовареному та женихати ся! — думав він, і самому ставало маркотно.

— А тато здоров? — спитав протопопа.

Батько студента був панотцем в гуцульских горах, там де ще не перевелись були по попівствах золоторунні вівцї і срібні сороківцї. З старим Білецким протопопа колись товаришував і вважав за свій обовязок поспитати о єго здорове.

— Здоров, слава Богу! — відповів син колишнього товариша.

— Ну, а скажіть же менї тепер з ласки, що пороблює молода Русь? — спитав протопопа чухаючи ніс і підзорливо поглядаючи на панича. Він мав на гадцї гурт молодших людий, що чим далї все більше ставали в супротивність до старих патріотів. Протопопа не дуже вважав на дїяня молодих новаторів і любив хиба деколи легко з них собі покепкувати. Білецкий, однак, був далеко не так вибачливо настроєний, і хотяй не належав до тих, що противне переконанє уважають за особисту образу, то яко член „лївиції“ мусїв ставати завзятим. Але перед батьком Ірини то завзятє гасло. Білецкий сказав лишень:

— З'їзджаємо ся, отче протоєрею.

— На „чорну раду“? — зауважив протопопа нїби про себе.

Розмовники змовкли. Білецкий бачучи, що доматор не бажає з ним дальше розмовляти, невесело попрощав ся.

Він уже був коло брами, як на сходах з'явила ся Ірина.

— Пане Білецкий, а завтра прийдете? Приходїть о четвертій годинї по полудни. Підемо на Владичу Гору. Ми й так не маємо з ким виходити! — жалувала ся вона. — Прийдете?

— Прийду! — кликнув Білецкий урадований несподїваним додатковим побаченєм, і швидкими кроками відійшов.

II.

Крисаня на бакер,
Сїрак на опашки,
Ходаки легонькі —
А вже решта фрашки.

Гуцульска сьпіванка.

За кілька хвилин Білецкий був на ринку і хотів уже навернути на лїво, аби дістати ся на свою улицю, аж тут впало єму на гадку, що він сегодня ще й не обідав. На ратушевій баштї показувало на пів до другої. — Ще не

Так що-ж: мертвячий холод політичної „дипльомациї“ довголітного проводиря народовців п. Романчука так обезсилив всю нашу діяльність, его підшите особистою злобою „консолїдацийне“ крутарство так затемнило навіть сї здорові провідні гадки, що у нас були вже усталили ся, а розворушило притім тілько партийної й особистої злоби — що серед загального розбитя й замішанини з нарікань сих не змогли витворитись доси ніякі позитивні змаганя до направи лиха. А „Діло“ оставало все дальше — „Ділом“. То-ж саме з „Народною Радою“: она надрукувала досить всяких друксортів, мудрих відозв (з котрих одна побивала другу, як отсе недавно виткнула офіцияльна „Народна Часопись“), навіть — проґрамів, та що-ж! — мимо всеї сеї позірної діяльности не було в нїй дрібниці, не було — житя, була одна мертва, дротована форма. Гукати на других: ану, робіть, робіть! — се ще не робота. Треба **ціле поле** діяльности **самому** оглянути, треба діяльність **започати**, треба винайти, зібрати та держати при купі людий, треба бути **живим осередком**!! А до сего всего треба дрібнички — треба **души**! Та дарма глядати души в деревяних колодах та дротованих ляльках...

Не думаємо, і не в силї ми тут вичерпати весь предмет. Все-ж таки діткнемо кілька подрібних точок.

Возьмім справи державні й краєві. Чи провадив хто небудь чи в „Ділї“ чи в „Народній Радї“, чи в наших посольских клюбах — яку-небудь точну евіденцию (перегляд) сих справ?... Коли на горівку наложать кілька крейцарів нового податку, коли піднесуть о тілько-ж яку тарифу зелїзниці, коли появить ся хочби найменьше розпорядженє дотикаюче справ економічних — то сейчас ворушить ся ціле „Коло польске“... А наші політики? „Діло“, „Народна Рада“?... Правда, до сего треба-б може якого небудь специяльного образованя... Ми зовсїм і не маємо претенсий до пп. Белеїв, але-ж є між „независимими“ народовцями люди безперечно образовані, хочби п. Романчук. Не говорити вже о самостійнім започинаню наших політиків в таких справах! Дарма — з лежі не буде одежі, з балачки та крику — не буде політики. А давнїйше такі статї були в „Ділї“! Ага — бо була внутрішна інїцията, інїцията людий одушевлених і образованих, людий — що самі мали на оці перегляд таких справ і — не ждучи Божого змилуваня та інтервенциї жандарів в користь Руси (читай: „зміни системи“!!) — оброблювали одну за другою такі справи!... Бо — були люди живі, не деревяні колоди та жебраки й крамарі політичні!

Возьмім справи повітові — і згадаймо от так собі, для приміру, колишні дописи в „Ділї“ з „турецкого“ повіта! Було то десь ще перед 11-ма лїтами... Хиба тепер не найшлось би про що писати? Не люди з повітів винні, а хвальні проводирі! Возьмім справи економічні, просьвітні (шкільні), церковні... Які небудь. Скрізь пусто і глухо. За то сварка — на цїлій лїнїї! Між проводирами. А публика — і собі сварить ся, а нї — то глядить безрадно і бездїльно, й дармо глядає виходу. Нам „належить ся“!! — та чи задав собі хто хоч трохи труду перестудіювати ті справи, порушити їх прилюдно й поінформувати своїх-же людий — і правительство: що, як, де, чому... „нам належить ся“?!

Возьмім нашу організацию. Тут чути час-до-часу накликуванє, і то — так собі, досить байдужне... Та що поможе накликуванє, де нема житя, інїцятиви, працї, — де нема ясних провідних гадок, де нема позитивних цїлий? Що треба битись і побідити — се воїн знає й без енерала, але хто-ж як не провідник має уставити его й вести? Чи „Діло“ обговорювало сю справу? Чи „Народна Рада“ займала ся нею? Певно, що вигіднїйше накликувати — зовсїм загально — других, та вижидати, аж воїни самі все зроблять... У нас по довгім накликуваню завязує ся яка небудь повітова „Рада“, а опісля не то що не ворухне ся, але голова єї, независимий адвокат (!), муж довіря, консолїдатор, ба опосиціоніст — лякає ся написати протест против правиборів!! (в Тернополи). Консолїдация — буде, сама з себе, але при живій роботї.

Возьмім ще й вибори. Адже правибори не можуть обійтись без війта. А буде війт добрий, совістний і честний, то як можуть випасти зле правибори?! (Дивім ся на Мазурщинї!) А може п. Белей знає про сю річ инакше? — А війт є такий — яка громада, а громади такі — яка інтеліґенция, а інтеліґенция така [illegible] проводирі. Можна брати й на відворот — та тут годі. Чи дїти винні — що тато й мама недбалі? Сама „Народна Рада“ признала в однїй відозві, що наша інтеліґенция не сповняє своїх обовязків; те-ж саме ствердили не раз і не два й дописувателї „Народної Ради“ й „Діла“. А ми й інтеліґенциї не винимо: від голови рибу чути. А в чім винуватимо народовецких проводирів — се старали ся ми виказати. І за такими проводирами має розпинатись опісля наш люд??!.. Що дадуть сему людови такий п. Белей, Романчук і др.? Що зробили они для сего люду, — що роблять? Сїють сварню. Нехай би, — **але що поза тим?!** Правительство, дідичі — дають хоч що-то, то-ж аґітатори аґітують, а люд голосує. Правда — **є і мученики,** мученики — що голосують на пп. Белеїв, та лице пп. Белеїв по-

---

за пізно — подумав він, пішов ринком горі і опинив ся небавом коло трактиєрні, де він перед тим звичайно харчував ся. Без сорома казка, трактиєрня не була одна з перших того роду закладів. Уже зверхний вигляд міг піддати безсторонному глядачеви деяке оправдане підозрінє. Над широко отвореними дверми висїв прапорець, на котрім сумна кітка немов висїла в повітрю. Сей питоменний виріб місцевої музи малярства доповняв ся невластивим підписом: zum goldenen Fuchs (під золотим лисом). Що під тим лисом дїяло ся, поясняли, взаїмно доповняючи себе, малюнки і написи. На однім малюнку пили три ґенерали шумуюче пиво, а на другім грав мужик з двома панками в біляр. Написи по обох боках входу, споруджені в чотирех мовах, говорили вже меньше високопарно. Руска напись звучала: „Тут дістає пиво, вино, горівка, дешевий харч“. Ілюстрацию, і то живу ілюстрацию до сеї трохи неясної написи подав би один позір в широко отворені двері. Недалеко від них стояв густо заваленый фляшками, чарками і чарочками шинквас, за котрим, як се Білецкий виразно міг видїти, якась дороддива особа женьского полу зручно частувала его то тверезих то немов уже лишень усьміхаючих ся „меньших братів“.

Що при таких обставинах Білецкий не зайде передним входом, але якимись на такі випадки приготовленими задними дверми, се можна було передвидїти. І він справді шугнув в велику вїздову браму тай манівцями дістав ся до „паньскої“ комнатки описаної в горі трактиєрні. Правда, він і тут не знайшов гуляючих ґенералів, але за те двох знакомих з виду денникарів, що сидїли за круглим столиком, при чім один хилив з чвертки ріденьке пивце, тим часом коли другий ще очивидно находив ся на вижидаючім становищи, бо ограничав ся обскубувати лежачий на столї соляний бублик, позбавляючи его природної, блискучої краси.

Білецкий квапив ся. Задля браку дзвінка подзвонив він порожними склянками та мабуть за голосно дав знати про свою присутність, бо оба денникарі майже одним рухом повернули свої блїді обличя в той бік, де сидїв Білецкий. Заразом дали ся чути поспішні кроки, і в комнатку вбігла хороша, но трохи спітнїла білявка. Глянула на денникарів, сказала „зараз!“ глянула на Білецкого і трохи не сплеснула в долонї.

— А! вже вернули ся з вакаций? — викликнула вона утїшно і підійшла до Білецкого така люба, така нїжна, що ну! Підійшовши протягнула на привитанє маленьку, кругленьку, перстенями украшену ручку.

— Як бачите, панно Амалїє, я вже тут. Що же пороблями ви в ту лїтну спеку? — говорив Білецкий, пиняво подаючи їй руку.

Панна Амалїя замісць відповіди повела рукою по своїм непослушнім, роскішнім русявім волосю, щось розгадала і геть нїби отерпла. Стиснувши губки лишень спитала:

— Давати обід? — —

Амалїя була дочка зайшлого Нїмця, у котрого минувшого року, перед вакациями, столував ся Білецкий. Для панни Амалїї сей гість мав о стілько ширше значінє, що не лишень завсїгди похваляв кухню але й кухарочку. Правда, его поведенє не виходило нїколи поза межі дуже приязної ґречности, але в головцї молодої, романтично успособленої Нїмкинї зродила ся дивна гадка. Fräulein Амалїя твердо вірила, що з'явить ся колись якийсь хоч не нїмецкий лицар то бодай славяньский „панич з доброго стану“, котрий її визволить із горячої кухнї, в безперестанної незносної варі. А Білецкий завше так мило дивив ся на неї, так щиро балакав з нею!... Чому-ж він тепер її так холодно стрітив?...

А Білецкий і в думці не покладав, що панна Амалїя готова була подати ему свою пухкеньку ручку і свій немаловажний посаг. Правда, коби він міг був знати, що панна Амалїя так сумлїнно буде класти на вагу кожде слївце, кождий позір, він був би не одної річи уникав.

Нинї Білецкий зайшов під „золотого лиса“ зовсїм не задля гарної кухарочки, лишень з навички. У него в голові в одно вставав образ Ірини. Він то раював на згадку про перший доказ її любови, то чомусь смутив ся. Єго збивали з пантелику якісь дивні переміни, які він деколи спостерігав на Іринї від часу їх недавної знакомости. Тут вона иноді вся зрушена роспливає ся у ледви придушенім чувстві, а нараз тілько поведе рукою по личку, чи там на хвилинку задивить ся кудись, і така зовсїм переиначена як не та сама. Гладка тобі як угор! Аж злість бере.

винно кровавим соромом заливатись, кілько рази згадують сих мучеників.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 2 жовтня 1895. р.

До вп. учителів-Русинів на Буковині. В сю суботу, дня 26-го жовтня, на сьв. Параскеву відбуде ся, як відомо, о 4-ій годині пополудни в черновецкій учительській семинарії головний збір краєвого товариства учительского. На дневнім порядку буде не тілько зміна статуту тов., але й вибір нового виділу, в котрім на 12 членів засідає один однісінький Русин, що надто не заступає справи руского шкільництва як слід. Щоби усунути сю кривду Русинів в товаристві, котрому власть шкільна дає значну моральну і матеріяльну підмогу, повинні всі щирі учителі-Русини явити ся на сім зборі як найчисленнійше й зажадати справедливости й для себе та шкіл руских. Надто має прийти під обраду і справа підвисшеня учительскої плати, що перед недалекою вже сесиєю соймовою є великої ваги. Належить проте надіяти ся, що й учителі-Русини зрозуміють важність сегорічних зборів і зберуть ся громадно та поступати-муть солідарно, як один муж. Вкладку членьску по 25 кр. від члена повітового товариства учительского, а по 1 зр. від учителя з такого повіту, де нема товариства учительского, треба вплатити сейчас або найпізнійше зложити його підчас самих зборів. Хто сьвідомий учитель і Русин, той явить ся навсчно в суботу в Чернівцях на згаданих зборах, де, коли-б проба порозуміня не вдала ся, повинні б нарадити ся над дальшими кроками в справі власній і руского шкільництва.

Загальні збори філії тов. „Просьвіта“ в Станиславові відбудуть ся дня 1-го падолиста с. р. о 9-ій год. зрана. На зборах будуть мати відчити о. Н. Бачиньский про організацію сільских крамниць і др. Коцюба про молочарство в нашім господарстві.

Руский народний театр переїздить з днем 24-го с. м. до Коломиї.

Загальні збори „Руского Касина“ в Стрию відбудуть ся дня 24-го с. м. 6-ій год. вечером.

Гал. намістник кн. Санґушко зложив оногди присягу в руки цісаря в Будапешті і виїхав потім до Відня, де возьме через кілька день участь в засіданях палати панів. Опісля виїде кн. Санґушко до Гумниск, а при кінци сего місяця обійме урядоване.

До Риму виїхали дня 21-го с. м. Впр. митрополит Сембратович і крилошани Білецкий, Бачиньский і Туркевич. Паломники виїхали до Риму, щоби у папи упросити благословеньства для празнованя 300-літного ювилею берестейскої унії.

Ческу виставу етноґрафічну відвідав дня 19-го с. м. архикнязь Кароль Людвик. З днем 17-го с. м. відвідало виставу 1,851.184 осіб.

Убійство. В неділю, дня 20-го с. м. знайдено в Чернівцях в рові на пів голого чоловіка, Дьордія Білея, умерлого. Позаяк сконстатовано, що Білей в суботу вечером був в коршмі цілком по зимовому убраний і пив богато горівки, а на шиї знайдено надто синці, то без сумніву упав він в своїм похмілю жертвою убійства. Слідство заряджено.

Нещасливий випадок. Слуга староства в Калуши, Олейнік, пішов дня 15 го с. м. в нетверезім стані тягнути воду з керниці, що стоїть в подвірю почтового будинку. При набираню води посовгнув ся так нещасливо, що впав в керницю коміть головою. Помимо скорої помочи витягнено його вже неживого, бо він удушив ся намулом.

Анархизм в Кутах. Сими днями одержав кс. Смаґович, рим. кат. парох в Кутах і управитель тамошного християньского банку, повідомлене, що на почті лежить для него посилка, в котрій є лямпа. Але адресат не брав посилки і тому на почті отворили посилку і знайшли в ній — пекольну машину. Догадують ся, що хотіли на кс. Смаґовича зробити замах. Заряджено строге слідство.

Що можна за ціну горівки дістати? Ми вже нераз звертали увагу читателів на горівку яко убійче лихо головно між біднійшими людьми. Яко причинок до виказаня, кілько мастку протрачує ся питем горячих напитків, нехай послужить обчисленє одного дневника. На льондоньскім передмістю Кенсинґтен видають люди на ріжні напитки 12 міліонів марок. Коли-б змарнотравлені гроші звернено на пожиточні річи, то можна би закупити: 30.000 робітничих убрань, 60.000 сорочок для мужчин; 30.000 убрань а 60.000 сорочок для женщин; окрім того 30.000 пар чобіт, 10.000 убрань для дітий, 100.000 пар черевиків для дітий, 50.000 малих, а 30.000 великих ліжок, 30.000 меблів для робітничих помешкань і 30.000 ріжного иньшого біля. По закупні всего того можна би ще вибудовати дім для забави робітників з читальнею і публичною лазнею, а при всім тім заробили би робітники ще й гроший!

Нужда в Римі. Тамошний „уряд заставничий“ оголосив, що всі маґазини вже так переповнені, і — що найважнійше — фонди вже вичерпані, так що дальше принятє річий в застав мусить бути ограниченим.

Як повстала „мушка“. В XVII. віці панував у Франциї король Людвик XIII, але він мав мало роботи, бо у всім заступав его найстаршиї міністер Ришеле, отже король нудив ся страшно. Щоби забити якось час, він занимав ся слюсарством, огородництвом, кухарством. А одного разу прийшло ему на гадку голити своїх домашних офіцирів. Закликав він їх, посадив в ряд після ранґи і ну же їх голити. Коли офіцири заглянули в зеркало, побачили, що були гарно обголені, лише на підбородку лишило ся кілька волосків, що мали форму мухи. Двірским дамам сподобала ся та „мушка“ і від того часу она в моді.

Дневникар льордом. Анґлійска королева іменувала тепер трех нових перів, а між ними сіра Альґерона Бортвіка, видавця Morning Post і презеса товариства дневникарів. Бортвік вступив в своїм 27-ім року до дипльоматичної служби; по двох роках номер его батько, що був дописувателем Morning Post. Редакция іменувала молодого Бортвіка своїм корреспондентом в Парижи. Кілька літ пізнійше повірено ему редаґоване ґазети з запевненем, що ґазета стане по смерти тодішного властителя его власностию. І так опісля стало ся. В 1887 р. одержав титул барона, а тепер гідність льорда і пера анґлійского.

Віkопомне діло. Голяндці, нарід, що — можна сказати — видер свою землю насильно морю, ладять ся до нової великаньскої роботи. Іменно задумали они осушити Зедерзе (т. є. полудневе море), залив моря Північного, що вриє ся глубоко в Голяндию, над котрим лежить головне місто Голяндиї Амстердам. Залив має 750 миль квадратових поверхні, а роби коло его висушеня будуть тревати цілих 33 літ, Що року буде можна віддати до ужитку рільників 25.000 акрів землі. Для осушеня моря буде вибудована 30 миль довга гать, від найдальше на півнії висуненої точки Голяндиї аж до фризийского побережа. Відтак, коли гать здержить наплив морских филь, цілий простір буде поділений гатями на чотири озера, з котрих буде поспускати ся вода, аж до цілковитого осушеня ґрунту. Будова гати займе девять літ часу. Лише Голяндия може піднати ся такої велцканьскої роботи, бо она її не першина, чого доказом хочби осушенє Гарлемского озера на просторі 72 миль квадратових. О величи роботи дають понятя ті числа: кошти всіх робіт виносуть 525 міліонів марок, а вартість добутого з осушеня ґрунту винесе звиж 5 міліардів марок.

Журби ученого. Славний анґлійский ґеоґраф і статистик Равенштайн обчислював час, коли земля не зможе мешканцям дати достаточного корму. Після обчисленя наступить то тоді, коли буде на сьвіті більше як 6 000 міліонів людий, а то мало-б бути за 284 років. Бо людність збільшає ся за 10 років в Европі о 8·7 процентів, в Азиї о 6, в Африці о 10, в Австралиї о 30, в північній Америці о 22, а в полудневій Америці о 15 процентів.

Оттаке думав Білецкий, заким надійшла панна Амалія. Клопочучи ся такими думками зовсім занедбав честолюбну Німкиню, що очікувала, а може й заслугувала більше уваги. Тому то хороша білявка ще трошки покрутила ся на місци, а нарешті гнівно відійшла до стола, де сиділи денникарі. Сі доси, особливо молодший з обох, завистно позирали в сторону Білецкого, і тому тепер, коли Амалія повернула ся до них, з респучливими химерами старали ся звернути дівочу увагу на себе. Але панна стратила гумор.

Білецкий завважив незадоволенє Амалії.

— Що-ж я їй можу порадити? — подумав він і не затримуючи ся довго в трактиерни, відійшов уявляючи собі, що на его кватирі, в маленькім дімку на Циганьскій улици десь певно вже чекає на него его друг Самсонюк.

III.

Добрі люди, не сяк-так,
Я учений мудрий дяк!

Пісня.

На кватирі у Білецкого вправді вже були гості, трох людий, очивидно студенти. Один з них, ще головусий молодик, окінчивший ґімназист сидів на великім, убого застеленім ліжку і тримав у руці книжочку в синій окладинці, одну з тих барвистих брошур, з котрих тоді складала ся книжкова література у Русинів. Перед читачем стояла здорова пака з подібними брошурами. Був се доказ галицкої дбалости про Буковину. Друга особа, властитель паки сидів на деревянім стільци коло круглого, блискучого, сальонового стола, котрий якось несподівано дістевши ся сюди немов сумував серед прочого дуже вбогого устрою комнати. Сей устрій доповняв ся ще лишень гуцульскою різьбленою скринею в куті тай склянною шафою, з котрої визирав хорошо впорядкований книгозбір, а над котрою висів маленький портрет. Сидячий коло стола був ожиданий Білецким Кирило Самсонюк. Він мовчки крутив папіроску і лишень в ряди-годи поглядав своїми сивими очима то на читача то на третю особу, котра власне стояла плечима обернена до него і заклавши руки в кишені, обзирала портрет якогось сердитого, вусатого татарско-козацкого типу. Ся третя особа був Анатоль Тухольский зі Львова. Він приїхав в товаристві Самсонюка відвідати Буковину. На велїкнічим двірци товариші зійшли ся з иньшим приятелем Білецкого, в молоденьким Ґрінкою тай, як було умовлено, удали ся до Білецкого. Читач синьої брошури був власне Ґрінка, пильний і навіть учений, але врештою повдинчий буковиньский провінціял.

Мовчанку перервав гість зі Львова.

— Ох, ті „історичні“ образи! — сказав він напрасно і обернув ся. Глузливий вираз виступив на его довгобразім, трохи блідім обличю, украшенім товстими, блискучими окулярами, котрі при кождім руху голови кидали тоненькі блискавиці по комнаті.

— От, намазали якогось тмутороканського болвана, а голота збігає ся: „Прийдіте, поклонім ся!“

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

З ради державної.

Відень, 22. жовтня. Зараз по отвореню засіданя президентом начати бар. Хлюмецким забрав

голос президент міністрів ґр. Бадені і заявив іменем правительства, що хоче лише подати коротні дані для з'орієнтованя ся, що іменно потрібне для осягненя цілий. Правительство поставило собі задачу, витворити передовсім потрібні для належитого правильного функціонованя державної адміністрації услівя. Се можливе лише тоді, коли буде забезпечене спокійне спожите сполучених в одну цілість народів Австриї. Длятого правительство буде старати ся о удержане спокою і буде виступати против всяких обявів, котрі могли би той спокій закаламутити. Двох головних засад буде правительство придержувати ся: Актуальні, узасаднені і відповідні хвилевому станови поступу жаданя, котрі будуть містити ся в границях законом приписаних, фінансових і економічних, знайдуть все зичливе увзгляднене. А се може наступити лише з увзгляднєнем всім людям передсьвічуючої німецкої культури. *(Протести зі сторони Молодочехів. Оплески на лївиці.)* До ческого народу відносить ся правительство з повним довірєм і залишить супротив него всякі примусові средства, а першим доказом довірія є знесенє виїмкового стану; се не було концесиєю, а підставою до сотвореня нормальних відносин, а правительство надіє ся в сім напрямі чинної помочи ческого народу і его заступників.

Супротив сторонництв буде правительство цілком свобідне. Се не значить, що оно буде хилити ся то до одного то до другого політичного напряму, але міністерство хоче само кермувати і не позволить нікому собою кермувати. В тім не містить ся жадна зарозумілість, але справедлива засада. Лише під тим услівем приняло міністерство свое післанництво; оно має велику одвічальність за право і порядок, отже має також право і обовязок керми. Цілею є: сильна, патріотична і солідарно поступаюча Австрия.

Правительство апелює до тих сторонництв, що утворені на етичних засадах і стремлять до ідеальних цілий, але з підкладом практичним. Ті сторонництва буде правительство не лише після їх цілий, але також після їх средств діланя і доріг судити, бо правительство не сьміє ступати на дороги, що збочують від цивілізациї і провадять до знищеня людскости. В житю державнім грає важну ролю релігійність, отже правительство буде старати ся о відповідне виховане молодіжи, та се поступоване буде далеке від реакцийних тенденций.

Квестиї економічні буде правительство все мати на увазі і буде головно підперати слабші в тім взгляді краї. Що-ж до проґрами праці, то правительство задумує залагодити ще в сім році буджет; дальше відновити угоду з Угорщиною; потім предложить палаті проєкт реформи виборчої, котрий буде вільний від всякої малодушности. Правительство буде усильно старати ся о поправу долі низших верств. Дальше треба-б допровадити до кінця реформу податкову; вкінци заповідає правительство предложене проектів до впроваджена нової цивільної процедури. Правительство не буде придержувати ся засади: divide et impera, а яко найвисшу свою засаду все уважати-ме: справедливість, і буде в будучиній повтаряти собі слова: in hoc signo vinces! — По промові відізвали ся в палаті гучні оплески і принято одноголосно внесеня послів ґр. Кінбурґа і д-ра Герольда на отворене дискусиї над деклярациєю кабінету, котра відбуде ся в четвер.

Відень, 22. жовтня. Всї ґазети обговорюють деклярацию ґр. Баденїого, особливо уступ про відносини правительства до сторонництв. Neue fr. Presse хоче ще очікувати виводи проґрамові, але признає, що проґрама містить богато, що могло би улекшити компроміси, яко услівя до практичної політики. Ревне переправадженє проґрами заповідає періоду внутрішного миру, зміцненє підстав державних і певну надію, що зменьшать ся ріжниці поглядів. — Presse констатує незвичайне враженє, яке зробило заявленє своєю формою і змістом; рішучий натиск про державну ідею знайде певно справедливу похвалу кождого патріота. — Fremdenblatt каже, що справедливість засади, що австрийске правительство має кермувати, а не дати собою кермувати, дала ся тепер більше як коли перед тим відчути, щоби публичні власти ввести в відповідне відношенє. Ясність заявленя робить скоре порозуміне і тревку приязнь можливим. — Neues Wiener Tagblatt з вдячностию признає прихильне становиско президента міністрів супротив німецкого народу і каже, що ґр. Баденї заняв таке правительственне становиско, що всї конституцийні, австрийско-патріотичні партиї зможуть до него зближитись.

НОВІ КНИЖКИ.

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчити М. Грушівського, читані в львівськім „Клюбі Руснок". Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі". 16⁰. 50 стор.

Твори Степана Руданьского. Том I. Пісні. Приказки. Прислівя. Байки. Бібліоґрафічний показчик. Заголовки „Сьпівомовок". Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16⁰ 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Выбôръ поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта" у Львові чч. 184—185) мал. 8⁰ 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського житя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8⁰ Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакциї „Зорі" у Львові. мал 8⁰ 68 стор. — Ціна 30 кр.

Житє і Слово буде в слідуючім 1896 р. виходити в такім самім обємі і на таких умовах, як і досї. Від нового року перестане однак містити сирі материяли, натомісць розширений буде відділ белетристики оріґіналної і перекладної, а побіч більшого числа праць історичних і історично-лїтературних обіцяє редакция звернути особливу увагу на відділ критики.

В Дрібній бібліотеці, видаванїй у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сї книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)
Малярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезиї Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)
Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.
Поезиї Осипа Маковея (20 кр.)
Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)
Твори Івана Сурика, переклад з російского (10 кр.)
Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)
Писаня Василя Кулика (10 кр.)
Чернеча республика на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)
Нарід в неволі (то що було друковане і в *Неділї*) — 10 кр.
Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чоппа.